

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudnai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmidt Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Új-utca 3. egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. kerület, Ménesi-út 45. szám.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33.881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20.899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. — *Hivatalos rész:* Földhitelintézeti pályázat. — *Nem-hivatalos rész:* Gyümölcsstermesztésünk és az iskola. — Csemegeszőlő-termesztés Thomery-ben. (Képekkel. Folytatás és befejezés.) — A barackfák mézgafolyása ellen. — Spanyolország hagyma-termesztése. — A szőlő között ne termesszünk semmit. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Irodalom.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközesok.*

HIVATALOS RÉSZ.

48276. szám.
1907.

Pályázati hirdetmény.

A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfa-tenyésztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából a folyó évben is 1 darab 600 koronás, 2 darab 400 koronás és 18 darab 200 koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, akik faiskolát kezelnek és a fatenyésztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni.

Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, aki a faiskola-kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcstermesztést hivatászerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcstermesztés terén látható sikert képes felmutatni.

A pályázati kérvények megbirálásánál ki-váló súly lesz fektetve: *a)* minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcsfajta nagyban való szaporítására, *b)* a faiskola rendszeres kezelésére, *c)* a faiskola kerítésének minőségére, *d)* az oltás módjára, *e)* a magas- és félmagas-törzsű fak helyes nevelésére.

A folyó évi díjakra a pályázati kérvények ez évi június 1.-ig adandók be az illető kir. tan-

felügyelőséghez, amely azokat véleménye kíséretében közvetlenül a vezetésem alatt álló ministeriumhoz terjeszti fel és a pályázat eredményéről egyidejűleg a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister úrhoz is jelentést tesz.

Az ekként beérkezett kérvényeket a vezetésem alatt álló ministerium által az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebeléből összeállított bíráló bizottság fogja tárgyalni, mely bizottság a pályázók faiskoláit, ha azt szükségesnek tartja, központi vagy vidéki állami szakközegek által meg is vizsgálathatja.

A pályázó faiskola-kezelő tanítók egy-koronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényeikben faiskolájuk vázlatos rajzát, részletes leírását, az abban található oltványok és események kor, nem és faj szerinti kimutatását mellékelni tartoznak.

A bíráló-bizottság által a pályadíjban való részesítésre érdemes pályázóknak odaitélt jutalmakat a vezetésem alatt álló ministerium adományozza elismerő oklevél kíséretében.

Akik már egyszer jutalmat nyertek, újabb jutalomra csakis két év múlva és azon esetben pályázhatnak ismét, ha kész oltványállományuk legalább kétszer akkora, mint az első jutalmazáskor volt.

Budapest, 1907. május hónap 2-án.

M. kir. földművelésügyi minister.

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Gyümölcsstermesztésünk és az iskola.

Gyümölcsstermesztésünk csak akkor lesz gazdasági szempontból számottevő, ha a nép annyira megkedveli a gyümölcsfákat, mint amennyire szereti a gyümölcsöt. Különösen hangzik ez, de így van; a nép a gyümölcsfákat inkább csak megtűri, de nem szereti, mert nem érti azoknak gondozását és mert azoknak valóságos becsét még mindig nem ismeri. Nem ismeri azért, mert annak megismerésére nem tanították, mert a megismerésének tanítására hivatott iskola még mindig nem teljesítheti kötelességét úgy, amint kellene. Vajjon miért nem?

Erről akarok megemlékezni e cikk keretében s ez a felszólalásom annál inkább időszerű, mert éppen most folynak a földművelésügyi és a vallás- és közoktatásügyi ministerek közt oly irányú tárgyalások, hogy a gazdasági népoktatást az egész országra kiterjesztőleg országos törvénnyel szabályozzák.

Hogy az iskolák eredményesen működhesenek, legelső sorban jó gyakorló-területre, de ugyancsak jó, szakképzett gazdasági szaktanítókra is van szükség. Ha ez a két feltétel megvan, akkor a fél-eredmény már előre biztosítva van; a nép figyelme e két legfontosabb tényező felé fordul s eleinte utánoz — majmol —, míg később ennek helyébe a szakszerűség lép.

Nézzük csak egyenkint a különböző körülményeket és alkalmakat, amelyek mind amellet bizonyítanak, hogy falu-helyen ez így van.

Az 1894. évi XII. törvénycikk 44. §-a világosan kimondja: „A faiskola kezelésével, ha arra külön szakértő közeg nem alkalmaztatik, méltányos díjazás mellett a néptanító bizható meg. Ahol több néptanító van, az bizandó meg, akit a községi képviselő testület választ.”

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minis-ter által az 1902. évi szeptember hónap 24.-én 66.569. szám alatt kiadott „Gazdasági Ismétlő-iskola Szervezete és Tanterve“ 14. §-ában pedig ezt mondja: „Fatenyésztési, gyümölcstermelési oktatás végett a községi faiskola a gazdasági ismétlő-iskola céljaira — bármily jellegű legyen a gazdasági ismétlő-iskola, — mindenkor rendelkezésre bocsátandó.”

De a községek a törvénynek ezt a határozott rendelkezését nem tartják be s a legtöbb esetben

a községi faiskola az iskolának csak papiroson van átengedve; sok esetben pedig hozzá nem értő s különösen érzékkel nem bíró laikus a faiskola-kezelő. Az ilyen „kertész“ látóköre igen szűk; 2-3-féle gyümölcsöt szaporít, azt is a már meglevőt, tekintet nélkül arra, hogy az a vidéknek megfelelő-e vagy sem; van-e piaci értéke stb. Tanítani persze nem tanít, mert ha akarna, sem tudna.

Ez még nem olyan nagy baj, mint az, ha a faiskola-kezelőt a bíró úr minduntalan változtatja, aminek eredménye az, hogy a faiskola névleg faiskola ugyan, de abból a lakosság az ő szükségletét, — bármiként értelmezzük e szót — kielégíteni soha nem lesz képes; a gyümölcsfatenyésztés pedig egészen elmarad még oly községben is, ahol azelőtt talán virágzott, vagy legalább is virágzásnak indult.

És ha tanító kezeli a faiskolát, talán jobb ott az állapot? Valamivel. A nép a tankötelesektől megtudja, hogy a faiskolában ezután „májusi cseresnyét“, „nyári, őszi és téli almát és körtét“ lehet kapni: lassankint kezd érdeklődni, hogy „az a téli alma milyen is hát“; „hát az őszi“? Maga is eljő néha-néha a faiskolában „szétnézni“, mert úri ember kezeli a faiskolát; tetszik neki az ottani rend; már előre „kinézi“, hogy melyik fát fogja megvenni stb., és így lesz barátjává annak a fának, amelyet eddig nem szeretett. A tankötelesek hetenkint 2 órán át a faiskolában gyakorlatilag foglalkoznak; az általuk oltott vagy szemzett fára akasztott jelző táblácskára a gyermek neve is fel lesz írva s ha az oltás vagy szemzés sikerült: a fa az illető gyermek tulajdonába megy át. Képzhető e ennél nagyobb öröm? A szülő is megköszöni a fát; a legszebb helyre ültetik s az egész családnak öröme telik benne, különösen akkor, ha első termését meghozza, mert faiskola-kezelő tanító bizonyára ambícióból teszi azt, amit tesz és így csak a legnemesebb fajták szaporítására törekszik.

Nagy hiba azonban, hogy a községek — tisztelet a kivételnek — mint mindenben, úgy a faiskolával szemben is szűkmarkúak, úgy annyira, hogy ambiciózus, lelkiismeretes faiskola-kezelő szaktanító a faiskolára ráfizet.

Hogy mást ne említsek, itt van az oltó-és szemző-vesszőknek egyszeri hozatala, hogy a faiskola-kezelő nemes gyümölcsből jusson s alig akad bíró, aki ennek szükségességét belátná!

A legtöbb faiskola vagy kezdetleges, vagy elhanyagolt, mert már a szervezésben van a hiba. Ha országos törvénnyel ki lehetett azt mondani, „hogyan szakértő közeg nem alkalmazása esetén” — „méltányos díjazás mellett a néptanító bizható meg”, ami kötelesség jellegével bír, — akkor az új törvényjavaslatban a gazdasági szaktanítónak faiskola-kezelési díját is biztosítani kellene, míg a községek egyedül a dologi kiadások fedezésére lennének kötelesek, mert sok esetben 20–40 korona a faiskola-kezelőnek a tiszteletdíja, amiért a legtöbb tanító vonakodik azt elvállalni, a község pedig: „beállít” bárkit; célja: „legyen csak emberünk, ha a járási faiskola-felügyelő faiskolát jön látogatni.”

*

A faiskola-kezelő tanítónak ez irányú képzettsége a legtöbb esetben igen fogyatékos.

Feltétlenül szükséges lenne, hogy a faiskola-kezelő tanítók akár az állam, akár a község költségén a gyümölcsészeti tanfolyam hallgatására köteleztessenek, mert csak jó képzettség mellett képesek jó eredményt felmutatni.

Gyümölcstermesztésünk fellendítése pedig manapság már az elsőrendű gazdasági kérdéseink közé tartozik.

Százsoros az a tőke, ami az államnak aránylag kicsiny kiadása ellenében, az ország egyes vidékeinek meggazdagodásában megtérül. Hatalmassá csak azon ország lehet, amely erős; az országok ereje pedig a *vagyonos* népben rejlik.

Tehát az iskolából kiindulva kell e nemes célt elérni; én csak rámutattam a helyes útra, amelyen gróf Apponyi Albert és Darányi Ignác nagynevű ministereink népünk gazdagodásának útját egyengethetik.

(Simonyifalva).

Zimmer Márton
áll. igazgató-tanító.

Csemegeszőlő-termesztés Thomeryben.

(26 és 27. sz. ábrákkal.)

(Folytatás és vége.)

A lugas-míveléshez nem a mi 45–50 cm.-es szokványainkat alkalmazzák, hanem legalább 80–100 cm. hosszúságú gyökeres amerikai alanyra oltott vesszőt. A vesszőket egymástól 40 cm. távolságra ültetik, rézsütösen fektetve

35 cm. mélységben. Az ültetéskor a lemerített távolságok helyén két ásónyom-mélységű árkokat készítenek, amelyeknek aljába pár lapátnyi homokos földet tesznek és erre ráhelyezik a vesszőt olyképpen, hogy az alsó vége 35 cm. mélységben legyen, míg a másik végén ügyelnek arra, hogy az oltás helye a földbe kerüljön és legalább két szem kint legyen a talajból, amint ezt látjuk a 26. ábrán „A” betűvel jelezve. A gyökereket vigyázva kézzel elhelyezik és rájuk szüntén laza homokos földet tesznek pár cm. vastagságban, amelyre jól érett istállótrágyát tesznek és az illető talajjal befödik. A vessző kintlevő részét a talajból az ültetés után két szemre visszavágják és mindegyikre kis homok-halmot húznak fel, amelyet a szemek kihajtása után egy borús napon eltávolítanak. A felforgatott talaj felületét beárnyékolják szalmás trágyával.

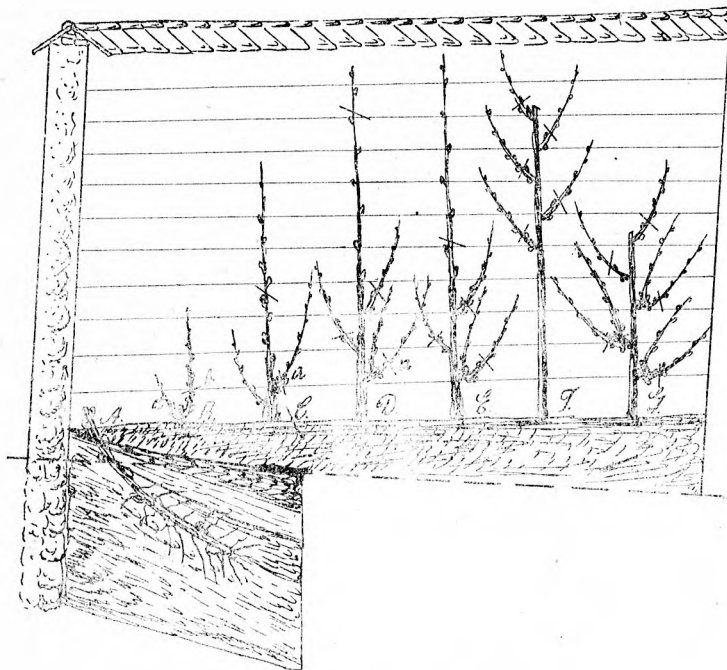
A nyár folyamán a szükséghez képest többször megtisztítják a talajt a gyomtól kapálással vagy gyomlálással. A betegségek távoltartása végett permetezik bordeaux-i lével kétszer-háromszor és továbbá a hajtások kezelése végett, ha több hajtás mutatkozik mint kettő, akkor a feleslegeseket eltávolítják, a megmaradt kettőt kikötözik és a 8.–10. levél fölött bekurtítják. A 26. ábrán „B” ábrázolja az első év őszen az ültetett szőlőt. A metszést a következőképpen végzik rajta: a második év tavaszán az „a” jelzésű vesszőt töben eltávolítják, míg a „b” jelzésű vesszőt három világos szemre vágják vissza. E három szemből előjövő hajtások közül a legfelsőket kikötözik függélyes irányba, a másik kettőt elosztják: az egyiket jobbra, a másikat balra kötözve ki. A függélyes irányba kikötözött hajtást az ötödik vagy a hatodik drótnál megkurtítják, míg a két oldal-hajtást a harmadik drótnál, a kezdeteiktől számítva. A hajtásokon rendszerint fejlődő másodrendű hajtásokat egy levélre megkurtítják. A metszést a harmadik év tavaszán (26. ábrán „C”) akként végzik, hogy a két oldalhajtás közül az egyiket, amelyik közelebb esik az első dróthoz, két szemre vágják vissza, a másikat töben eltávolítják. A vezérvesszőt a harmadik drót-huzatnál metszik vissza. A nyári kezelését a hajtásoknak ismét úgy végzik, mint az előbbi évben. A főhajtást függélyes irányba kikötözik és ha elég erős, akkor a legfelső drót felett kurtítják meg. A többi hajtások közül az alkalmasakat kiválasztják és az egyiket jobbra, a másikat balra

kötözik ki, miáltal minden második emeleten kerülnek ugyanazon oldalra a hajtások. A két szemre visszavágott vesszőn fejlődő két hajtást kikötik és ezeket úgy, mint a többi oldalhajtásokat, 45—50 cm.-re megkurtyítják, azaz eredetektől számítva a harmadik drótnál. Az esetben, ha termés mutatkozik, azt még a virágzás előtt eltávolítják, hogy ne gyengítse a fiatal lugast.

A negyedik év tavaszán végzik az utolsó alakító-metszést, amidőn is az egyik szőlőtőnek a vezér-hajtását visszametszik az ötödik dróthúzatnál és minden másodikát pedig a kilencedik dróthúzatnál. A 26. ábrán „D” és „E”-nél látható az alakító-metszés, ahol a „D” lesz vissza-

sabb; rendszeres kezelésnél a lugas sohasem kopaszodik fel. Az eljárás a következő: A két szemre visszavágott oldalvesszőn (lásd 26. ábrán „C”-n levő „a”-t) fejlődő két vessző közül az egyiket, rendszerint a második szemből fejlődöttet, a következő év tavaszán töben eltávolítják a cseresappal, míg a másikat visszametszik két szemre. (Lásd 26. ábrán „D” „a”.)

Az öt-éves, azaz a kész függélyes füzért (kordont) ábrázolja a 27. ábrán „B”, amelyet a thomery-iak legelterjedtebben alkalmaznak a többi lugasmívelés közül. A függélyes füzért a fajta növekedő képességéhez képest lehet magasabb falak mellett is alkalmazni, több eme-

26. ábra.

vágva a kilencedik drót felett és az ötödik dróthúzat alatt el lesz távolítva az összes oldalvessző. Az „E”-nél ellenkezőleg az ötödik dróthúzat felett levő rész lesz eltávolítva, amely a falnak az alsó részét tölti be. A hajtások kiválasztásánál folytonosan ügyelnek arra, hogy a dróthúzatokhoz megfelelően az egyiket az egyik oldalra, míg a másikat a másik oldalra kötözik ki és mindig azon hajtásokat hagyják meg, amelyek legközelebb esnek a dróthoz. A szőlőtő a negyedik évben elég erős, hogy a fejlődő termést megnevelhesse és azért ez évben már a fiútokat nem távolítják el. Ha a szükséges emeletek megvannak a szőlőtőn, az esetben azoknak a kezelésüket cseresapos váltó metszéssel végzik. Ez igen egyszerű eljárás és a legalkalma-

lett, azonban 7—8 emeletnél többet ne neveljünk, mivel az a szőlőtövet gyengíti és a rajta termő szőlőt sem képes a kellő minőségűre nevelni. A legalkalmasabb az öt emelettel bíró, amelynek egy szőlőtőn öt két-szemes csap hagyatik és az ezen fejlődő szőlőt megfelelő trágyázással minden évben meg képes tökéletesen nevelni.

Pótlásul itt megjegyzem, hogy a 27. ábrán látható „C”, támasztó-karokat ábrázol, amelyekre a fedő-deszka „D” helyezendő. A támasztó-karokat veres-fenyőből avagy vasból készítik, szélességük 50 cm. „D” a fedő-deszka, mely három szál deszkából van összeszőgezve, szélessége szintén 50 cm. és a hossza átlag 4—5 m. A fedő-deszka úgy helyezendő el, hogy az

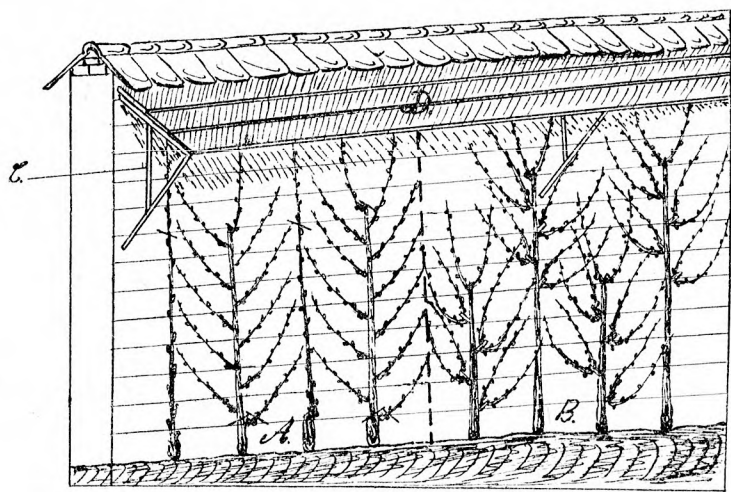
egyik széle a fal tetőzetének csurgója alá kerüljön, amelyről a rácsurgó esővizet félméternyire elvezeti a faltól.

A függélyes füzért igen jól pótolhatja oly helyeken, ahol 2—2,50 m magasságú fallal rendelkezik valaki, a Delaville-féle kétéves tőke-váltó rendszer (27. ábrán „A“), amelynél egy és ugyanazon szőlőtő csak minden második esztendőben terem és a közbeeső évben egy erős vesszőt nevel. A Delaville-féle rendszernél a szőlőtők szintén 40 cm távolságra ültetendők egymástól. A metszése a harmadik évig úgy történik, hogy két szemre visszavágandó és az ebből előjövő hajtások közül a legerősebbet ki kell kötözni, a többit pedig el lehet távolítani. A negyedik évben a metszéssel úgy kell eljárni, hogy minden második szőlőtőn a szálvesszőt

hajtásokat egy levélre kell megkurtítani, ha a hajtásokon mutatkoznak.

A következő évben a közbeeső tőkék vágandók termésre, míg az előző évben termett szőlőtőről az összes vesszők eltávolítandók a tartalék-vessző felett és ezen a tőkén a tartalék-vesszőt kell két szemre visszavágni, amelyen a következő évben termést hozó szálvessző nevelendő.

Ha akármilyen lugas-műveléssel termesztjük a szőlőt, az eltartáshoz szükséges a szőlőszemeket ritkítással hizlalni, amint azt a thomery-iak teszik. A fűrtökön levő szemek ritkítását a legnagyobb pontossággal és vigyázattal csinálják. Nem késlekednek ezen operációval, legyen bármilyen az időjárás, mivel e munka helyes végzésétől függ a szőlő első- vagy má-

27. ábra.

az erősségéhez képest 9—12 szemre kell visszavágni. A közbeeső szőlőtőn levőt pedig két szemre, melyen a következő év termést hozó vesszeje nevelendő. A szálvesszőt, hogy az alsó szemek is kihajtsanak, célszerű a metszés után ívalakban kikötözni és mihelyt a szemek duzzadnak, akkor vigyázva kell függélyesen, azaz hullámosan kikötözni. A hajtások megjelenése után a válogatásnál eltávolítandók azon hajtások, amelyeken termés nincs, kivéve a legelső szemből előjövőt. Arra szükség van a következő év metszésénél, azért tartalék-hajtásnak hagyjuk és ha termés van rajta, az eltávolítandó még a virágzás előtt, hogy a tartalék-hajtás jól fejlődhesse. A hajtások, midőn bizonyos hosszúságot elértek, kikötözendők, egyenletesen elosztva a szálvessző két oldalán és a fűrtől számítva a 4—5. levél felett megkurtítandók. A másodrendű

sodrendűsége. Az eső és a nap heves sugarai ellen, hogy a ritkítást akadálytalanul folytathassák, igen praktikus alkalmaznak egy 2 m. széles és a fal magasságával bíró rámba kifeszített könnyű ponyvát. A ráma úgy van készítve, hogy a rajta levő két támasztó karóval a falnak támasztható és az illető munkás akadálytalanul dolgozhatik alatta.

A ritkítást a virágzás után pár hétre végzik s mielőtt a szőlőszemek borsó-nagyságúak volnának, megritkítják a fűrtökön levő szemeket, amelyeknek mintegy egy harmadát távolítják el, úgy, hogy a megmaradt szemek egyenletesen elosztva legyenek a fűrtön. E munkát akként végzik, hogy a fűrtöt könnyedén megfogják a bal kézbe, míg a jobb kézben levő hegyes pengéjű ollóval először a fejletlen, majd a fűrt belső részében levő szemeket vágják ki.

A fürt belső részén kivágott szemeket nem az ollóval ugrasztják ki, amely könnyen megsértetheti, hanem egy kötőtűhöz hasonló vastag tompa tűvel. Az első ritkítás után gyakran áttekintik a fürtöket és ott, ahol észreveszik, hogy a fürtökön romlásnak induló vagy pedig egymást nyomó szőlőszemek vannak, ott utólagosan eltávolítanak egypár szőlőszemet, azaz a romlásnak indulókat.

Az érés kezdetével a levelek egy részét a fürtök környékén eltávolítják, azonban nem egyszerre, hanem több ízben annyira, hogy a teljes érés alkalmával a fürtöket szabadon éri a napsugarak. A levelek eltávolítására borus napot választanak, hogy a letakart fürtöket a nap heves sugarai egyszerre ne éri. A levelek eltávolítása ma még olyan munka, aminek a hasznát nincsen eldöntve. Növényélettani szempontból káros, mivel azt jól tudjuk, hogy a növény a felvett nyers táplálékok nagy részét a levelekben hasonítja át és a lélegzés is a leveleken át történik. Az esetben, ha nagy részben megfosztjuk a levelektől, akkor az bizonyosan hátrányára volna. Ezt igen jól lehet tapasztalni a Peronospora-tól megtámadott szőlőtőkéken, ahol sok esetben a levelét vesztett szőlők nem érlelik meg a gyümölcsöket. A levél-leszedést ezért igen tanácsos nem vinni túlságba és csak úgy, hogy a fürtök környékén távolítunk el pár levelet, akkor, amidőn a szőlő már félig érett, hogy a nap sugaraitól némi tetszetős színt kapjon. A gyűrűzést és a fürtök túl-zacsókba kötözését a thomery-iek nem igen végzik. Az utóbbit azért nem, mivel könnyebb a darazsakat más módon pusztítani, mint a több milliónyi fürtöt túl-zacsókba kötözni. Ennek csak olyan helyen van értelme, ahol kertekben nem nagy ültetvények vannak és a fürtök ki vannak téve a darazsak garázdálkodásának. A gyűrűzésnek gyakorlati értéke nincsen; ez minden esetben gyengíti a szőlőtőt s legfeljebb a kiállítási célokra kiválasztott fürtöknél érdemes e munkát végezni, de az esetben egy szőlőtőnek egy s legfeljebb két hajtásán. A gyűrűzés a ritkítással egy időben végzendő úgy, hogy a fürt alatt 3—4 cm.-re 3—4 mm. szélességben eltávolítjuk a hajtás héját az e célra készített gyűrűző-ollóval, miáltal a felülről a hancsszövetben lefelé jövő asszimilált táplálék útját elvágjuk, amely így duplázott mennyiségben tódulván a fürtbe, annak szeméit két-, sőt háromszoros nagyságra megnöveli.

A szedést az eltartáshoz szeptember végén

kezdik és e munka eltart egészen november elejéig; azután csak azon fürtöket hagyják a lugasokon, amelyek november és december hónapban kerülnek a piacra. E meghagyott fürtöket mindig a lugas felső részén hagyják meg, hogy a felső deszka által teljesen megvédve legyenek az esőtől. A novemberi gyenge fagyok ellen pedig úgy védik meg, hogy a fagyos éjjelekre betakarják szalma-takaróval.

A szedést óvatosan végzik; vigyáznak arra, hogy a lugas metszéséhez szükséges vesszőt le ne vágják; másodszer a fürtökre ügyelnek, hogy azt meg ne sértsék, sőt kézzel meg sem érintik a fürtöt. A vesszőt, amelyen a levágandó fürt van, megfogják és a másik kézben levő ollóval levágják 2—3 szemre a fürt alatt a vesszővel. A fürtöket lapos, gyümölesszedő rácsokra helyezik el, mely rácsok két ember által vihető tragacson 3—5-ével vannak elhelyezve, melyen haza szállítják szőlőjüket törődés nélkül az eltartó kamara megtöltéséhez, ahonnan e szőlő 7—8 hónap után is egészen friss állapotban kerül a piacra, természetesen többszörös árban.

Az eltartáshoz alkalmas fajtákra vonatkozólag meg kell említenem, hogy a thomery-iek egyedül az ő speciális fajtájukat képesek hosszú ideig eltartani, tudniillik a Chasselas doré-t. (Társnevei: Chasselas de Fontainebleau, Chasselas doré de Fontainebleau.) Eredete ennek a Thomery szomszédságában lévő Fontainebleau, ahol közel másfél évszázad óta, mint elsőrendű lugas-fajtát művelik. A fontainebleau-i volt királyi kastély parkjában még ma is látható a királyi lugas ezen fajtaból, mely öregségében még ma is jó termő-erőben van.

A múlt század ötvenes éveiben e fajta volt az, amelyen tisztán véletlenségből reájött egy akkori thomery-i lakos a szőlő eltartására; virágokkal együtt téven ily vesszővel levágott fürtöket vízzel megtöltött virágvázába, ahol észrevette, hogy az ily fürtök hónapokig megtartották az üdeségüket. Ezt azután élelmes szőlőtermesztők alkalmazták a gyakorlatban, akik fél évszázad óta szerzett tapasztalatokkal oly tökélyre vitték, hogy az aránylag kis népességű községnek évenként így több milliónyi jövedelme és általános jóléte van.

Kísérletek folynak szakadatlanul, hogy e fajtát a kivénülése után pótolhassák, de sajnos, azt az eredményt még nem tudták más fajtaival elérni. A Kék Trolling, a franciák szerint: Fran-

kenthal, az angoloknál: Black Hamburg, mint fekete szőlőfajta kezd mindjobban tért hódítani Thomery-ben. A jó tulajdonságai megvolnának, de a piacon nem annyira kedvelt, mint a Chasselas.

Igen ajánlatos lesz nekünk is e két fajtaival folytatni a kísérleteket és továbbá még olyan fajtákkal, amelyek a rothadásnak ellenállnak és elsőrendű csemegefajták. Így talán remélhetőleg hosszú évek tapasztalatai után a még csirájában levő kérdés meg fog oldatni és nekünk is lesz egy Thomery-nk.

Borhy Sándor.

A barackfák mézga-folyása ellen.

Egy igen szép növésű fiatal kajszibarackfán, amely azonban csak egyszerű ékelessel lett oltva, az oltás helyén erős mézga-folyás mutatkozott.

Emlékeztem reá, hogy valahol olvastam, hogy citromsavval való kezeléssel azt el lehet állítani; kivágtam tehát a mézgás sebet az elevenig, bedörzsöltem egy fél citrommal s a citrom másik felét reá kötöttem a sebre.

Valami 2—3 hétig azután azt rajta hagytam, de midőn levettem róla a citrom-kötést, biz a mézga-folyás még mindig megvolt s a citrom-kötés alatt is tovább tartott.

Azt láttam tehát, hogy biz az nem segít; gondoltam erre, hogy megpróbálom egy erősebb savval a kezelést, amire éppen a barackfa mellett levő nagylevelű kerti sóska sóska-savját szemeltem ki.

A mézgás sebet tehát újra az elevenig kimezgettem s nemcsak bedörzsöltem a sóska levélvel, míg csak a leve a fán le nem futott, hanem egy jó csomó sóskalevelet jól összegyömöszölve, úgy lueskosan ismét a sebre is reakötöttem, amely kötés azután rajta is maradt a seben és örömemre, mikor tavasszal a kötést levettem, a mézga-folyást teljesen megszűnve s a sebet szépen beforrva találtam.

Ez az én tapasztalatom; próbálja meg más is, hogy lássuk: segít-e minden esetben vagy csak valami véletlen játszott közbe, hogy nálam a dolog sikerült.

Kodolányi Antal.

Spanyolország hagymatermesztése

Spanyolországban a hagymatermesztés Valencia környékén van legnagyobb mértékben elterjedve, ahol csakis két fajta hagymát tenyésztenek, úgymint a Cebolla babosa (rothadó hagyma) és a Cebolla tardana (kései hagyma) név alatt ösmereteseket. Az első csak rövid ideig eltartható korai fajta; a második rendkívül keresett fajta, amely 6—8 hónapig is jól eltartható és ezt viszik ki főleg Angliába.

A Cebolla babosa vetési ideje: szeptember, érése pedig: június végére, július elejére esik; ebből minden hamegadára (= 8 ár), 8—10 onka (1 onka = 50 gramm) vető-magot szoktak számitani.

A vetéshez a földet 30 centiméter mélyen ássák föl, s ha nagyon agyagos, úgy homok és érett trágya hozzákeverésével teszik kevésbé kötötté, mert csak a leggondosabb körütekintő művelési eljárás vezethet ezen termesztési ágánál jó eredményre.

A rászák kiültetése előtt a talajt többszöri szántással és boronálással jól megporhanyítva, a palántákat december hónapban sorban kiültetik, egymástól 22 cm. tö- és sortávolságra. úgy, hogy egy hamegadára mintegy 16.000 db. esik.

A hagyma ezen fajtájánál a fejnek aprónak kell maradnia, mert úgy kívánják ezt főfogyasztójának: Angolországnak igényei.

A Cebolla babosa Valencia tartományban főként torrentói, líriai és saguntói kerületeiben műveltetik.

A Cebolla tardana magvetése január hónapban történik, kiültetése pedig április végén vagy május elején, még pedig az előbbinél nagyobb távra, mert fejének szép nagyra kell megnőnie. Szedési ideje ennek augusztus végétől szeptember végéig szokott tartani.

Kiültetés után mindkét fajta hagyma talaját jól megöntözik, hogy a gyöngye rászák könnyen és dűsan gyökerezhessenek és ha jól megerősödtek, úgy a sorok továbbra is folyton nedvesen tartandók, amire különösen a tenyészet azon időpontjában kell nagy gondot fordítani, midőn a hagymák képződése kezdődik, ami kivált agyagos talajon válságos időt képez a hagyma-növény életében.

Talajjavításra úgy a magvetéskor, mint a kiültetéskor, oly műtrágya-keveréket szoktak használni, amely 9—9¹/₄% nitrogént, 9—10% foszfor-savat és 3—3¹/₂% kálit tartalmaz; ebből hektá-

ronként 1000—1200 kilogrammot használnak fel, esetleg a talaj igényeinek megfelelőleg többet is és ilymért trágázás mellett a termés hamegá-dánként 100—350 arobe között váltakozik, (egy arobe = 12·5 kg.), ami hektáronként körülbelől 30.000 kg. nak felel meg.

Tekintetbe véve azon körülményt, hogy csak magában a valenciai tartományban 3000 hektár körüli terület használtatik fel hagymatermesztésre, a termés mennyisége itt 90.000.000 kg.-ra becsülhető.

A hagymatermesztés eleintén Valenciának csakis Benagucih, Liria és Villamarchant nevű kerületeiben volt elterjedve, de a külföldrészéről folyton növekvő kereslet és a termesztéssel elérhető aránylag magasnak mondható jövedelem folytán az mind nagyobb tért hódított, úgy hogy ma már nemesak Valencia közvetlen környékén termesztik azt, hanem a körötte és a Gandia, Jativa és Castellon között elterülő termőföldek nagyrészen is.

Hogy azonban mily nagy mezőgazdasági és kereskedelmi fontossága van ezen termesztési ágnek a spanyolokra, azt az alábbi adatok fényesen bizonyítják: Az 1904.—905. évben a kivitel 2,124.738 ládát tett ki, egyenként 50 kg., tehát összesen 106,236.900 kg. súlyban, míg az előző 1903.—904.-évben 1,657.521 ládából állott és 82,876.050 kg.-ot tett ki. A termesztés és kivitel emelkedése tehát igen jelentékeny.

A kivitel legnagyobb részben Angliába irányul, de jelentékeny mennyiséget szállítanak ki ezenkívül Németországba és Északamerikába is. Ami pedig az árakat illeti, azok alakulására a Canári-szigetek, Portugália, de főleg Spanyolország e téren legerősebb vetélytársa: Egyiptom hagymatermesztésének nagysága van döntő hatással.

Rendes körülmények között az átlagos ár arobe-ként (12·5 kg.) 1 pezeta, vagyis 100 kg.-onként 8 pezeta (9 kor. 60 fill.) szokott lenni; de az utóbbi években a rendkívül bő termés folytán annyira leszállott, hogy 0·40—5·50 pezeta között mozgott; de még így is igen jövedelmező termesztési ágat képezett az, mert a termés nagysága kiegyenlítette az árak alacsony voltát.

Ha az árak nagyon alacsonyak, úgy a termesztők hagymájukat nem adják el, hanem vagy magtárukban helyezik el, vagy pedig a termőföld közepén ázott zsüpszalma-fedelű, náddal bélelt vermekbe töltögetik bele s fölül vastag szalmaréteggel takarják be; a tetőre pedig földet szór-

nak, hogy a hideg és nedvesség behatolása ellen kellőképpen védve legyen. Az ily módon beraktározott hagyma aztán hónapokig is kifogástalanul egészséges állapotban marad.

A szállításra rendszeren 1 méter hosszú, 27 centiméter magas és 37 centiméter széles szokvány-méretű deszkaládákat használnak, amelyeknek belső része két közfal által három részre van osztva, hogy benne a hagyma össze ne törődjek, amit rendszeren a termesztési helyen, a szabadban csomagolnak be azokba.

A Északamerikába szállítandó hagyma csomagolása körül azonban — tekintettel az út hosszúságára — még nagyobb gondossággal járnak el. Azt csak felényi nagyságú, oly ládába csomagolják, amelyeknek oldalfalai szellőztetés céljából fúrott lyukakkal vannak ellátva.

A hagymának csomagolási, adózási stb. költsége, felszedésétől egész behajózásaig számítva, ládánként 2·74 pezetába kerül.

K—y.

A szőlő között ne termesszünk semmit!

Az új telepítésű szőlőkben az első, sőt a második évben is különböző kerti növényeket szoktak termesztetni, hogy amíg a szőlő termésbe fordul, egy kis mellék-jövedelem legyen.

Nem is gondolná az ember, hogy mily hátrányára van ez a szőlőnek, ha a kísérletek be nem igazolnák. Az egyik szomszédom pl. egy hold új szőlőt telepített. A sorok közeit figyelmeztetésem ellenére is bevetette babbal, kukoricával, görög- és sárga-dinnyével. A jövendőlésem beteljesült, a szomszédom nyár folyamán szomorú tapasztalattal lett gazdagabb, zsebre pedig szegényebb. Ugyanis a babbal és kukoricával beültetett részből nem fogta meg 50—60 százalék. Ami megmaradt, az is nagyon satnyán fejlődött, tavaszra egy jó rész még elveszett belőle. A dinnyével beültetett rész még tűrhető jól eredt meg, de a dinnye buján fejlődő hajtása befedte a szőlő gyenge hajtását és így árnyékban ez sem fejlődhetett tökéletesen, s ráadásul a dinnyeszedők a hajtások egy részét még le is taposták.

A szőlő egy részébe nem jutott semmiféle mag, ennek folytán üresen maradt. Meg is látszott a tőkéken, hogy ezek között nem volt semmi vetve, gyönyörű erőteljesen fejlődött s alig maradt ki pár tőke.

Szerencsénk, hogy így egy rész üresen maradt, mert alkalmunk nyílt kézzelfoghatólag meggyőződni a szőlő között való termesztés káros voltáról.

Azonban, noha e baklövést láttam és óvtam a szomszédomat tőle, én is beleestem ugyan csak e hibába. Ugyanis, hogy a cselédeink ne lopják a mi szőlőnk, meg jobban helyhez legyenek kötve, — elhatároztuk, hogy minden cselédnek telepítünk 3 sor szőlőt, illetve a cselédekkel magukkal telepítettük be az én közreműködésem mellett. A telepítés végeztével kértek, engedjem meg, hadd termesszenek a sorok között valamit, hogy ne kapáljanak ingyen, mert ki tudja, hátha nem is veszik hasznát a munkájuknak, mert mire a szőlő termésbe jő, talán nem is lesznek itt.

Eszembe jutott a szomszéd dinnyével beültetett szőlője és gondoltam, hogy ha ritkásan ültetjük és a leszedésnél vigyázunk, nem csinálunk nagy bajt. Tehát megengedtem, hogy ugorkát vagy dinnyét termeszthessenek, de ritkásan. Ők az ugorkát választották s bizony ketten a meg nem engedett módon: sűrűn vetettek. A többi rendesen vetett. A szőlőkapás mondása szerint: „ha szőlő, legyen szőlő, őt az a pár ugorka nem teszi boldoggá“, tehát nem vet semmit. A felesége azonban már nem tudta megállani s a szőlő laposabb részében minden négy tőke közé egy-egy káposzta-palántát ültetett.

Az eredmény nagyon furesa lett itt is! Akik sűrűn vetették az ugorkát a szőlő közé, azoknak nem maradt meg egyetlen tőkéjük sem. A ritka vetésű helyen már maradt meg tőke, de a fejlődésük csak közepes lett.

Egyedül a kapásunk szőlője ér valamit, ahol nem volt vetve semmi, ott erőteljesekek a tőkék 40–50 cm hosszú hajtással, de már ahol a káposzta volt ültetve, ott is tönkre ment a vessző az utolsó szálig.

Persze az embereink okoztak mindent, hogy a kapás kiválogatta a vesszőt, az övék rossz volt, az ültetés is rossz volt stb. Csupán a kapásból eredő hibájukat nem akarják elismerni. Hiába, emberek vagyunk s ahelyett, hogy az általunk elkövetett hibákat elismernők, inkább ott igyekszünk keresni, ahol nincs.

E felsoroltak után nyugodt lelkiismerettel merem mondani: ne termesszünk semmit a szőlő között, mert ez csak kárunkra van. Ez se olyan róka, hogy két bört engedjen magáról lehúzni!

(Keeskemét)

Nádas János,
kertész-tanító.

Közhasznú kérdések és feleletek.

23. Kérdés Tanácsos-e szürke légykapót, valamint cinkéket oly gyümölcsösbe telepíteni, amelyben méhes van?

Ungvár.

F. Á.

23. Felelet. Szürke légykapó és cinke a méhes körül

A szürke légykapó (szürke legyész, legy-

fogó, *Muscicapa grisola* L.) kizárólagosan a röpülő rovarokat lesi, mint: legyeket, bogarakat, méhesek táján pedig a heréket; de sohasem bántja a fulánkös méhet vagy darazsakat. A légykapó hasznos madár, különösen gyümölcs-kertekben, ahol a röpülő rovarokat buzgón szedi és irtogatja. Hogy méhesek körül elkapkodja a méheket is, ez nem olyan kár, mely az okozott nagy hasznót ellensúlyozná. Ezért ez a madár gyümölcsösökben és egyéb kertekben határozott védelmet érdemel. Öblös nyílású fészkelő házikókban párosan megtelepedik. A cinkék megéppenséggel nem ártalmasak a méhes körül; a haszon pedig, amit a kártékony rovarsereg töménytelen pusztításával okoznak, a leghasznosabb kerti madarak sorába iktatja őket. Sch.

24. Kérdés Kérem tudatni, mi lehet az oka annak, hogy a 8-éves, remek erős, szép kajszibarackfáim 10–15 napi levélsárgulás után elhalnak. A törzs tiszta, féregmentes, nem mézgás, a talaj pedig fekete és sárga föld. Kérek felvilágosítást e bajra vonatkozólag.

Jánoshalma.

M. G.

24. Felelet. Kajszibarackfák gutaütése.

A kérdéses kajszibarackfák pusztulása kétségtelenül a gutaütés néven ismert betegség következménye. Ez a káros jelenség a kajszibarackfák rendellenes táplálkozási viszonyaival van szoros összefüggésben, amihez első sorban a talaj kedvezőtlen voltának van köze, de befolyással van rá a helytelen időben való, avagy túlságos metszés is. Való igaz, hogy a kajszibarackfák egyik legveszedelmesebb nyavalyája a gutaütés, amely többeknek tapasztalása szerint fokozódik akkor, ha a kajszibarack-fát tavaszunként erősen visszaesnekázzák. Való az is, hogy ha a korona sűrű volna, azt meg kell ritkítani még akkor is, ha a metszés a gutaütést fokozná, mert a gutaütés nem válogatja ki éppen azokat az ágakat, amelyek a koronát elsűitik, hanem tudvalevőleg hol az egész fát, hol pedig annak csak egyes ágait pusztítja el. A koronát már fiatal korában úgy kell szabályozni, hogy az idősebb korában se sűrűsödjék el. Ha pedig ez mégis bekövetkeznék, akkor július közepétől augusztus közepéig a koronát minden veszély nélkül meg kell ritkítani. Túlságosan kötött és e mellett sovány talajok tapasztalás szerint fokozzák a gutaütésben szenvedő vagy tőie pusztuló kajszibarackfák százalékszámát. Sch.

25. Kérdés. Gyümölcsösömben egyik-másik ribizkének a gyümölcsét érés előtt közvetlenül valami féreg eszi. Kérem a kártevő nevét és az ellene való védekezést ismertetni, hogy a bajt megakadályozhassam.

Czinkota.

M. G.

25. Felelet. Szőlómoly a ribizkén.

Látatlanban csak gyanítani lehet, hogy a ribizke-bogyók rongálását a szőlómoly apró hernyója okozta (*Cochilis ambiguella* Hb.). Meg kell

jegyezni tájékoztatásképpen, hogy a nevezett hernyócska a bogyo belsejében ragódik. A belőle fejlődő molylepke szalmasárga színű, hátulso szárnyai világosabbak. Védekezéséppen ajánlatos a megrágott bogyók megsemmisítése. Késő őszkor vagy kora tavasszal a bábokat el kell pusztítani. Molyfogó lámpák segítségével a molylepek megölendők
Sch.

26. *Kérdés.* Hogyan szaporítandó és tenyész-
tendő a tárkony és honnan szerezhető be?

27. *Kérdés.* Park létesítésénél miféle gyors-
növésű s majdan nagy árnyékot adó díszfák vol-
nának ültetendők?

Ráckeve.

D. Z. S.

26. *Felelet. Tárkony szaporítása.* A tár-
kony (= *Artemisia Dracunculus* L. = Estragon
= Dragun.), amelynek zöldje finom ecet és mus-
tár készítésére, továbbá mint fűszernövény is hasz-
nálatos, magról és szétosztással, illetőleg gyökér-
sarjakról szaporítható. Mivel azonban a magról
nevelt palánták nagy részének a zamatja, illetve
fűszeres tulajdonsága hiányzik, tanácsosabb a
jónak bizonyult példányokról sarjakat szedni,
illetőleg ezeket szétosztás útján szaporítani. Az
átültetés, vagyis szétosztás útján való szaporítás
szeptember hónap első felében végezendő, de meg-
jegyzendő, hogy a tárkony a gyakori átültetést
nem szereti.

Hazai beszerzési forrást nem ismerünk,
azért célszerűnek vélnénk egy-két szaklapban
hirdetés útján keresni ilyent. (Talán Agnelli
József plébános úrnál, Csári (u. p. Sasvár) meg-
lehet kapni).
Rd.

27. *Felelet. Gyorsnövésű és nagy árnyé-
kot adó díszfák.* Ilyenek a következők: kanadai
nyárfa = *Populus canadensis*, gyorsnövésű szilfa
= *Ulmus vegeta*, közönséges boglárfa = *Platanus*
occidentalis (Pl. vulgaris), kaliforniai juharfa =
Acer Negundo californicum, korai juharfa = *Acer*
platanoides, hegyi juharfa = *Acer pseudoplatanus*,
közönséges vadgesztenyefa = *Aesculus hippo-*
castanum, kaukázusi szárnyas diófa = *Pterocarya*
caucasica, közönséges akácfa = *Robinia pseudo-*
acacia stb.

Nedvesebb fekvésű vidéken igen gyorsan
nőnek a következő fák: közönséges szomorú
fűzfa = *Salix babylonica*, amerikai szomorú
fűzfa = *Salix americana pendula*, fehér nyárfa =
Populus alba, balzsamos nyárfa = *Populus bal-*
samifera stb.
Rd.

28. *Kérdés.* Hogyan védekezzünk a szőlőnek
fenésedése (antraknozis-betegsége) ellen?

Debrecen.

K. L.

28. *Felelet. A fenésedés ellen való véde-*
lem. Ovóintézkedéssel távol tarthatjuk a szóban
forgó betegséget okozó élősködő gombát (*Sphac-*
eloma ampelinum), ha kénvirággal porozzuk be a
szőlő összes zöld részeit, mindjárt a virágzás

után; avagy kénmájoldattal permetezzük éppen
úgy, mint ahogyan a lisztharmat ellen szokásos.
Sch.

29. *Kérdés.* Mi az oka, hogy melegágyi
ugorkáim tetvesednek és miként védekezzem
ellen?

Bácsbokod.

L. L.

29. *Felelet. Ugorkák levéltetve ellen.* A
levéltetvek rendszerint gyengébb fejlettségű nö-
vényeket szoktak tömegesebben ellepni; védeke-
zés céljából thanaton-oldattal (150-szeres higitás-
ban) szokás ellenök permetezni, vagy pedig
quassia-főzettel, egy hektoliter vízbe: 2 kg. házi
szappan és 2 kg. quassiaforgácsnak kifőzött barna
leve keverten.
Sch.

Irodalom.

Szőlőművelési káté Vincellérek, gyakor-
lati szőlőművesek és kisebb szőlőbirtokosok
használatára. Irta: rudnai Molnár István orsz.
gyümölcsészeti miniszteri biztos. Nyomatott
Schmidl Sándor kö- és könyvnyomdájában.

Ezen hasznos és általánosan elterjedt kis
számkönyv immáron az ötödik javított kiadás-
ban jelent meg az eddiginél finomabb papiroson,
díszesebb előállításban és több helyen a szöve-
gében kibővitve. Különösen át lett dolgozva az
amerikai alanyfajtáknak és azok adaptációjának
fejezete, ahol minden egyes talajnemre a legal-
kalmassabb alanyfajták lettek megjelölve. A mű
ára 1 kor. 20 fill., mely vagy a szerzőnek, vagy
pedig ifj. Nagel Ottó könyvkereskedőnek (Bpest,
Muzeum-körút 2.) küldendő be. 1 kor. 50 fill. elő-
leges beküldése ellenében a könyv ajánlva kül-
detik meg a megrendelőnek.

„Mezőgazdasági gyümölcsstermelés és
értékesítés.“ Ezen cím alatt ugyancsak *Molnár*
István szerzőnek ismert műve most jelent meg
a II-ik javított kiadásban. Kiadja ezuttal is az
Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület könyvkiadó vál-
lalatja igen díszes kiállításban, ami a „Pátria“ irod.
vállalat és nyomdai részv. társaságnak dicsé-
retére válik. A mű az egyetlen a magyar szak-
irodalomban, amely a mezőgazdasági gyümölcs-
stermeléssel és értékesítéssel foglalkozik és e tekintetben a földbirtokosnak és nagyobb termelőnek
gyakorlati útmutatást nyújt. A most megjelent
II. kiadásban különösen a nagyban termelésre
alkalmas gyümölcsfajták lettek alaposan átnézve
s amíg egyes fajták kihagyattak, addig másrészt
több olyan újabb fajta lett előírva, amelyek a
termesztést jobban megérdemlik. A szöveg meg-
értését 79 ábra könnyíti meg. A mű díszes
vásznonkötésben jelent meg és a „Pátria“ tár-
sulatnál (Budapest, Üllői-út 24. sz.) kapható. Ára
5 kor.

Vegyes közlemények.

Forster Géza †. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nyugalmazott igazgatója: *Forster Géza* udvari tanácsos f. é. május 2-án Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult férfiú gazdatársadalmunknak egyik erős oszlopa volt, aki mint jeles képzettségű és helyes érzésű gazda concóhati gazdaságában a haszonkertészetnek is megfelelő tért biztosított; kertészete különösen szép gyümölcseiről és jeles spárgatelepéről volt nevezetes. Tavaly mint javaférfikorában lévő férfiú súlyos idegbaja folytán kényszerült nyugalomba vonulni, amidőn a Felső kegye Őt az udvari tanácsosi méltóság adományozásával tüntette ki. Most kellett volna a „Köztelek“-ben birt lakásából távoznia és azzal együtt ime távozott az életből is, számos barátot és tisztelőt borítva gyászba szomorú végzetével. Legyen áldott emléke mindörökre!

Közgyűlés az O. M. K. E.-ben. Április 28.-án d. e. 10 órakor, budapesti Koronaherceg-utca 16 sz. alatti helyiségében tartotta az Országos Magyar Kertészeti Egyesület ez évi közgyűlését, fennállása óta a XXIII.-ikat. A nagyszámmal megjelent tagok élénk érdeklődéssel hallgatták meg Emich Gusztáv udv. tanácsos elnöki megnyitóját, valamint a választmány jelentését, amely igen élénk életről és tevékenységről számolt be, különösen a kiállítások és a szakosztályok működése terén. Az egyesület védnöke ez idő szerint: József királyi herceg Ő Fensége, aki boldogult fenséges atyja példájára szintén igaz barátja a kertészetnek. Igen sokat köszönhet az egyesület D a r á n y i Ignác földművelésügyi miniszter támogatásának, amiért is a közgyűlés ez alkalommal is jegyzőkönyvbe vette hálás köszönetet a miniszter jóakarataért. Köszönetet szavazott a közgyűlés még R. M o l n á r István miniszeri tanácsosnak, az elnökségnek, M i h á l o v i c h Béla dr. egyesületi jogtanácsosnak, a választmánynak és a szakosztály tisztviselőinek. — A megejtett választások kapcsán elnök lett: Emich Gusztáv udv. tanácsos; alelnökök: C z o b o r László o. gy. képviselő és P e c z Armin cs. és kir. udv. műkertész; főtitkár: I l s e m a n n Keresztély sz. fővárosi kertigazgató.

Végül kimondta a közgyűlés, hogy az egyesület fennállásának 25-éves fordulóját 1910-ben nagyszabású kertészeti kiállításokkal szándékozik megünnepelni.

(Gy.) „Élelmi cikkek kezelése, kivitele és értékesítése“ cím alatt *Hell Lajos* egy kis füzetet adott ki az „Élelmiszerszállító“ 1907. évi ápr. 6-iki számához csatolt melléklet gyanánt.

A 76 oldalra terjedő füzet egész röviden ismerteti az élelmi cikkek kivitelére és értékesítésére vonatkozó főbb tudnivalókat, s egyebek közt a gyümölcs és főzelék-zöldségek csomagolásával foglalkozik, amint azt a külföldi — osztrák- és németországi — piacok megkívánják. Ismerteti a Budapesten (IX. Tóth Kálmán-utca)

újabban épült és a Magyar Élelmiszer-szállító r. társaság tulajdonát képező nagyszabású hűtő-raktárházat, amely 6000 □-m. felületű hűtő- és fagyasztó-raktárhelyiségekből áll s amelyben fülkék és rekeszek bérelhetők és egyes göngyöletek is beraktározhatók. E tekintetben a társaság igazgatósága (Budapest, V., Nagykorona-utca 17.) szívesen ad bővebb felvilágosításokat és kívánatra a füzetet is díjmentesen megküldi, amíg a készlet tart.

(Gy.) Gyümölcstörköly mint takarmány.

A gyümölcstörkölynek takarmányként való használhatóságáról Grimm A. dr. a „Der Obstzüchter“ c. folyóiratban a következőket közli, megjegyezvén, hogy e téren 15 évre terjedő tapasztalatai vannak.

A gyümölcstörkölyt lehet frissen etetni, amidőn naponként egy számos jószágnak legfeljebb 10 kg.-ot ajánlatos belőle adni. Ha a törkölyt több hétig el akarják tartani, úgy lehet eljárni vele, ahogyan Svájcban szokás, ahol besózzák és hordóba tapossák azt be; az ilyenből esetleg többet is szoktunk adni; naponként egész 20 kg.-ig. A téli takarmánynak szánt törkölyt azonban legjobb kisebb darabokba szétörve vagy szétmorzsolva, szellős helyen rácsra teregetve, vagy a sütőkemencébe betéve és gyakran átforgatva kiszáritani, amidőn az gyengén savanykás, nem kellemetlen illatú, barna, de nem penészes tömeget fog képezni, melyet az állatok szívesen fogyasztanak; ebből naponként és darabonként 1—3 kg.-ot ajánlatos adni takarmánynul. Az állatok ezt szívesen fogyasztják s legfeljebb borjúknak és erősen vemhes állatoknak nem kell adni. Sajtkészítés esetén sem igen ajánlja azt takarmánynul, noha egyébként fejősöknek is bátran adható, mert a tejképződésre nincs semmi káros befolyása.

A gyümölcstörköly tápláló volta egyébként a következő szám adatokból eléggé megítélhető:

	száraz- anyag	fehérje	zsír	nitrogén- mentes vonat- anyag
friss gyümölcstörkölyben van	26%	0.8%	0.7%	14.3%
savanyított „	25 „	1.0 „	1.1 „	12.4 „
száritott „	85.2 „	2.8 „	2.0 „	43.0 „
szénában	85.0 „	6.0 „	1.0 „	43.2 „
kilúgozott répaszeletekben van	7.0 „	0.4 „	0.05 „	4.6 „
takarmányrépában van	12.0 „	0.9 „	0.06 „	10.2 „

(Gy.) **Néhány adat Bosznia szilvatermesztéséből.** Boszniában éppen nem tartozik a ritkaságok közé, hogy egy-egy birtokosnak 5—10-ezer szilvafája van. Egy fa termése 40—80 kilóra vagyis átlagban 60 kilóra tehető. Bosznia évi szilvatermése 10.284 vagon. Az érett szilvát nagy ponyvákra rázzák le, amelyek négy csücskét négy ember kifeszítve tartja, vagy ami kevésbé ajánlható, a fa alá terített szalmára lesz az lerázva. Aszalás előtt a szilvák nagyság szerint osztályoztatnak egy e célra készült egyszerű és olcsó

osztályozóval, amelylyel 150—200 q. osztályozható egy nap alatt. Bosznia egész területén 29.200 aszaló van, amelyekben, ha egyszerre töltetnének meg, 714 vaggon szilva volna aszalható és amelyek 214 vaggon aszaltszilvát szolgáltatnának. Ezek az aszalók nagyrésztben a Casenille-aszalók egyszerűsített és több tekintetben javított alakjai, amelyek aránylag kevés költséggel építhetők és mindamelllett a francia aszalás követelményeinek megfelelnek.

Eme néhány adat is eléggé feltűnteti azt, hogy: egységes és céltudatos munkálkodás minő eredményeket képes elérni még Boszniában is.

(Gy.) **Gyümölcsfa-alanyok permetezése.**

A mai világban, amidőn alig győzzük már a védekezést a sok mindenféle állati és növényi ellenségekkel szemben, éppen nem végez felesleges munkát az, aki alanyait is rendszeresen permetezi az ismert bordói (bordeaux-i) folyadékkal. All ez különösen is a vadkörte-alanyokra, amelyeknek levelei, mint ezt sok faiskola-kezelő tapasztalásból tudja, megfeketednek és az alvó idő beköszöntéig teljesen leperegnek. Természetes aztán, hogy az ilyen leveletlen alanyok héja nem válik jól el a fájától és a szemzés nem végezhető a kellő eredménnyel. A körtelevelek lehullását is egy gomba — a mespili Morthiera — okozza, mely a körtemagvetéseket is megsanyargatja. Ez ellen a bordói lé teljesen eredményesen használható, ha májustól augusztusig három hetenként $1\frac{1}{2}\%$ -os folyadékkal permetezzük körte-alanyainkat és körte-magvetéseinket. Most egy badeni kertész arról értekezik, hogy ő száraz nyarak alkalmával, amidőn az alanyok héja nem akar elválni, 2—3-nappal a szemzés előtt megpermetezi alanyait és pedig nemcsak a gyümölcsfa, hanem a rózsák és más díszfák alanyait is, mire azok mindenkor pompásan be voltak szemezhetőek. Ime tehát egy újabb adat arra, hogy a permetezés bordóival nemcsak igen sok gomba ellen biztos védekező anyag, hanem, ha úgy osztjuk be a permetezést, hogy az utolsó az alvószemzést megelőzőleg 2—3-nappal előbb végeztessék, az még szemzési munkálatunkat is kedvezően befolyásolja. Ez tehát száraz évjáratok alkalmával és olyan helyeken, ahol az alanyok szemzés előtt meg nem locsolhatók, vagy ahol azoknak azon részét, amelyen a szemzés végzendő lesz, kapálások alkalmával fel nem halmozzuk porhanyó földdel, a bordói lével való permetezés nagyon jó szolgálatot tehet.

(Sch.) **A ribizkék Gloeosporium-betegsége.** A proskau-i királyi pomológiai intézet ribizkeültvényeiben több esztendő óta a *Gloeosporium* élősködő gomba olyképpen jelenik meg kártékony módon, hogy kevéssel a lombozat kifejlődtevel a levelek színét tetemes mennyiségű pontalakú pycnidium lepi el, ami időelötti levélhullást von maga után. A gomba nem ritkán a bogyókra is atterjed, amelyeken apró szemölcsöket idéz elő. Erőteljes növekedésben levő szervek kevésbé támadtatnak meg; éppen úgy

erősnövésű ribizkefajták (pl. a valódi Hollandi piros) a *Gloeosporium*-mal szemben csaknem egészen immunisak. A meleg időjárás gátolja a betegség terjedését. Ewert védekezési kísérleteiből kitűnik; hogy a ribizkebokrok egy százalékos bordeaux-i folyadékkal való permetezése, kevésbé fogékony fajtáknak a kiválogatása és a kellő talajmunka meg trágyázás folytán való erőteljes növekedése, nemkülönben metszés általi tetemes mértékben sikerül a *Gloeosporium*-betegség ártalmas hatását alászállítani.

(Gy.) **A karbolineum a kertészetben.** Szinte nap-nap után olvashatunk affelől, hogy a karbolineumot élő növényeken jó eredménnyel alkalmazták, kivált a nagy mértékben elterjedt paizstetvek irtására. Vannak — igaz — ellenkező megfigyelések is, amelyek szerint a karbolineum oktalanságul vagy mértéken túl való alkalmazása a növényeknek határozottan ártalmára van. Ez ellenmondó tapasztalatok oka a karbolineum sokfélesége. Mondhatni: ahány gyár, annyiféle a karbolineum. Éppen ezért újabbán a gyárosok bizonyos jelekkel vagy betűkkel ellátott: pl. *A. B. C.* jegyű készítményeket hoznak forgalomba, amelyekről megmondják, hogy melyik való higitatlan állapotban a növény nyugalmi időszaka alatt a paizstetvek irtására — beeceteléssel vagy rápermetezéssel és melyiket lehet 4—5-szörös vagy még nagyobb higitásban a növényi tenyészet ideje alatt rápermetezni a leveles hajtásokra. Ilyen pl. a Schacht-féle karbolineum, amelynek kipróbálása most folyik a Kertészeti Tanintézetben. Kíváncsian várjuk a próbák eredményét, amelyekről majd e helyen tudósítást hozunk.

Szerkesztői üzenetek.

K. E. Rákoscaba. Korán érő jó esemege fajtájú szőlők: a Csaba gyöngye, Madelaine royale, Oporto, Muse, Ottonel; elég korán érnek a kedvelt Chasselas-ok is.

Sz. K. Panesova. Köszönet a magvakért; átadtuk kísérletezésre a m. kir. Kertészeti Tanintézetnek.

S. J. Csáklya. A filloxera-irtási kísérletezések leginkább a köv. két állami intézményhez tartoznak, u. m. a m. kir. szőlőkísérleti állomás és ampelológiai intézet-hez (igazgatója: dr. Istvánffy Gyula egyetemi professzor) és a m. kir. állami Rovartani intézet-hez (főnöke: Jablonowski József). Mindkét intézet Budapesten van, ll. Törökvész-dűlő, Debrői-út 13/15.

Sz. J. Klábertelep. Nem tudtuk most beszorítani, de eltettük máskorra.

Z. M. Simonyifalva. Megkaptuk s mihelyt lehet: megírjuk, vajjon megfelel-e?

K. A. Budapest. Köszönet; felhasználtuk.

F. J. dr. Budapest. Olyan emberért tessék vagy a nagymarosi községi elöljáróságához, vagy pedig Sólyom Albert I. ker. szől. és bor. felügyelő úrhoz fordulni, Budapest, VII, Damjanich-u. 47.

N. J. Jolsva. Az 1904. és 1905. évfolyamokat a kiadóhivatalnak átadtuk megküldés végett.

Sz. A. Besnyő. A szénkénegezést tessék a zonal foganatosítani. Kár lenne őszig várni vele.

M. M. Taktaszada. Csak tavalyi számok pótolhatók.

K. D. Zilah. T. F. Győr-Szabadhegy. Levelet irtunk.

Fajalma, erdélyi, nagyobb mennyiségben eladó. Levélbeni megkereséseket Simon Etelka, Bánffy-Hunyad, Kossuth-u. 441. címre kérek. (7)

Gleditschia erőteljes, ezre 5 kor., Vadbarack 8—15 mm.-es ezre 16 kor. Novothny Endre, Rákóczi-falva. (Szolnok mellett). (8)

Eladó zöldoltvány és Riparia. 10.000 Kövidinka, Szlankamenka, Kreača, Ol.-Rizling vegyesen ezre 80 kor., 6000 Mézesfehér ezre 90 kor., 3000 O.-Rizling ezre 90 kor., 1000 Ezerjő ezre 90 kor., 1.500 Kreača ezre 90 kor., 800 Kadarka ezre 90 kor., 8000 Chasselas feh. és piros ezre 100 kor., 1200 Passattuti ezre 120 kor., 150.000 **sima Riparia portalis II oszt. isk. v. ült. 5 kor.** 20.000 gyök. Riparia portalis I. oszt. dús-gyök. 28 kor., 20.000 gyök. Riparia portalis II. oszt. ültetésre 14 kor. Ugy az oltványok, mint a Ripáriák fajtiszták. Csomagolás oltványnál 2 kor., Ripáriánál 50 fillér. Előleg $\frac{1}{3}$ rész. **Keszler Béla** bortermelő Nagyszentmiklós. (9)

Hallatlan olesón kapható, míg a készlet tart, remek növésű Jegénye-nyár, Platan-juhar, Zöld-juhar, Szilfák sorfáknak, gyümölcsfák stb. Árjegyzéket kívánatra ingyen küld az uradalmi kertészet, Piskolt (Bihar-m.) (10)

Eladó szőlőoltvány. Csabagyöngye és más 40 fajta Chasselas, Muscat és különleges gyökeres, fás és sima zöldoltás, valamint pótlásra alkalmas kétéves, erős, gyökeres fásoltvány jutányosan és fajtisztán kapható. Árjegyzéket bérmentve küldök. Tajber J. G. szőlőtelepe B.-Szarvason. (11)

Kitűnő asztali borok kaphatók 36—40—48 koronás árban Buding Ede szőlőbirtokosnál Nagy-őszön. Részletes árlap ingyen. Sima szőlővessző ezre 5 korona. (12)

Spárgagyökér: Korai argenteuili, gyönyörűen fejlett, biztosan csirázó, százát 1.80—2.60, ezret 16—24 koronáért utánvétellel szállítja Irmakert, Nagykanizsa. Csomagolás önköltségen. (13)

Thuja orientalis és pyramidalis szép iskolázott példányok jutányosan kaphatók a nádasladányi kertészetben; Nádasládány, Fekér-vm. (24)

Eladó nagymennyiségű cserében nevelt, 1—2-éves, nemes, magas törzsű **rózsafa**, ötven fajtában, darabja 1 koronától 1 kor. 20 fillérig, úgyszintén szabad földben nemesített törpe rózsák, darabja 70 fillér. Szabadföldi Yucca filamentosa, drbja 40 fillér, gömb Buxus drbja 30 fillértől 50 fillérig, ezer darab vételnél 10% engedmény. Bednárz Károly városi kertésznél, Ó-Kanizsa, Bácsmegeye. Árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik. (15)

Szőlőkaró, oltvány és amerikai vessző-eladás. Különböző fánemekből (akác, tölgy, fenyő) és különböző hosszúságokban készült és készíthető nagy mennyiségű szőlőkaró, a legjobb bor- és csemegefajú fajtisztá Portalisra nemesített fás, mohás oltványok valamint nagyobb mennyiségű sima és gyökeres Portalis és Ruprestis vesszők mérsékelt áráért kaphatók Löwy Károly szőlőbirtokosnál Pilinyben, posta helyben. (16)

Sodronyfonatokat kerítéseknek olesón szállítok. **Sodronykerítésfonógép** ára 45, 60, 75 kor. Egyszerű szerkezete miatt kezelése 5 percz alatt megtanulható. **Gőzmosógép** minden háztartásban nélkülözhetetlen. **Gleditschia** és **Akác** sövény-csemeték ára 20 centiméter magasságig 5 kor. 50 cm. magasságig 7 korona, 100 centiméterig 11 korona százanként csomagolva. **Akác** darabja 20 fillértől 50 fillérig. **Maclura** sövény-csemete, gyengébb 8 kor., erősebb 12 korona ezrenként. **Riparia** portalis sima vessző I.-ma 20 kor. II. 12 korona. Gyökeres Portalis I.-a 40, II. 25 kor. ezrenként. Több hazai fajú sima vessző árlap szerint. Árlapot, leírást küld Resch József Sándor, Bacs. (Bácska.) (17)

Eladó 10 hold termő-szőlő Kelebián olesón. Bővebbet Dr. Novák Józsefnél Szabadka. (18)

Eladó Riparia portalis alanyon több ezer erőteljes egy- és kétéves gyökeres fás szőlőoltvány, I. oszt ezre: borfajta 80 frt, asztali 85 frt. 2-éves 130—135 frt, I. oszt. Riparia ezre 8 frt., II. oszt 5 frt. Rendelésnél az ár fele kéretik előlegül, a vasútállomás megjelölésével. Csete Imre első szőlőtelepe Nagy-Szalontán (Vénkerti-telep) Bihar-m. (19)

Eladó 1 drb 1 $\frac{1}{2}$ -éves, 1 drb. fél-éves tiszta vérű, jól fejlődött Yorkshiri tenyésztés kan. Cím: Takács András Kisújszállás. (20)

Eladok három hónapos Belga óriás házi-nyúlakat, 70%_m hosszú, szülőkötől. darabját 6 koronáért. Copony Ede díszfenyő-faiskolat tulajdonos Körmenten. (21)

Kertészt kerések június 1-ére 480 kor. évi fizetés, szoba, konyha, kamara, mintegy 800 □-öl termőföld használata. Liphay Agost Budapest, I. Kútvölgy, Csipke-út 5. (22)

Rózsa-vadcsemeték tavaszi-nyári szemzésre, 130—230 cm., 100 darab 7 korona 50 fill., 2-éves rózsafák darabja 1 korona. Huszár György kertészete, Budapest, Jókai-utca 6. (23)

Betöltendő állások és ajánlközások.

Kerestetik egy megbízható, a konyha- és gyümölcs- s némileg a virág-kertészetben is jártas kerti munkás, nőtlen. Fizetése lakáson és élelmezésen felül 24 korona havonként. Az állás azonnal elfoglalható. Megkeresések intézendők: Somogyvármegye közpórházához Kaposvárott, (24)

Nős, gyermektelen **vincellér**, ki az egyéves tanfolyamot jó sikerrel végezte és több évi gyakorlattal bír, a szőlészetben, borkezelésben és gyümölcészetben teljesen jártas, **állást keres**. Címe: Elekes Antal Helvécia, Véber-telep. (25)

CZULLIK-féle

faiskola és növény-termesztési intézet

Oroszvár. (Pozsony mellett.)

Mindenféle faiskolacikkek a legjobb minőségben.

Különlegességek:

Dísz es sorfákban, gyümölcsfákban stb.

Nagy készlet. Pontos, azonnali kiszolgálás. Jutányos árak.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kertészsegéd, aki a faiskolai munkában teljesen jártas, felvétetik Copony Ede diszfenyő-faiskolájában Körmenden. Az állás állandó. (26)

Jó paraszt kertészt keresek július vagy augusztus elsőre, aki kertész mellett dolgozott, melegágyhoz, konyhakerthez, szőlőhöz ért, valamint a díszkertészethez is; feltétlen józan és megbízható. Javadalmazása évi 500 korona, 6 m.-mázsa rozs, 2 m. mázsa búza, 4 köbméter tűzifa, 600 □-öl föld és lakás. Cim a kiadóhivatalban. (27)

Eladó:

Fás- és kétéves zöldoltvány számos bor- és csemegefajtában. Ez utóbbi az idősebb ültetések hiányai pótlásánál is jó sikerrel alkalmazható.

Ripária Portális, Rupestris Monticola, Európai (számos bor- és csemegefajtában) sima és gyökeresszövő.

Delaware, kiváló minőséget adó direkttermő, melyet permetezni nem kell. Borminta $\frac{1}{10}$ liter bérmentve 60 fill.

Saját termésű 1903. 1905. 1906. évi fehér, 1904. 1906. évi vörös **érmelléki bort** 50 litertől felfelé szállítok. Minta $\frac{1}{10}$ liter ingyen és bérmentve.

Összes cikkeim a telepen válogathatók át.

Az idősebb ültetések hiányai pótlásának biztos sikerrel járó módját s a Delaware részletes ismertetését tartalmazó **árjegyzékem** ingyen küldöm meg. **Borárjegyzékkel** is szolgállok.

SÖPJING ENDRE

szőlőoltvány-telepe

S z é k e l y h i d .

Ára darabonként 42.— korona.

Most jelent meg

tavaszi és szőlőművelési árjegyzékünk

amelyben az összes szőlővédekezési anyagok, eszközök és permetezők jutányos árai fel vannak tüntetve.

Kívánatra ingyen és bérmentve megküldjük a gazdáknak.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Ujdonság. Szabadalmazva.

ÜVEGHÁZI és MELEGÁGYI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 korona. A keretek tetszés szerinti más méretekben kaphatók. Arjegyék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK IÓZSEF szabadalm. üvegházi és melegágy-keretgyáran
SZEPES-MINDSZENTEN Szepes-megye.

Vas és fa elpusztíthatatlan.

FAISKOLA - GZIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorfák, díszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánljuk.

PECZ ÁRMIN

CS. és KIR. UDV. MÜKERTÉSZ ÉS FAISKOLA - TULAJDONOS

Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

FARKAS IGNÁCZ GYÓGYSZERTÁRA A KECSKEMÉTEN. „MÁTYÁS KIRÁLYHOZ“

A legolcsóbb és legbiztosabb!

FARKAS-féle HERNYÓIRTÓ

A legolcsóbb és legbiztosabb!

Gyümölcstermesztőkre áldást hozó szer ez, mert nem kell többé a gyümölcsfákat drága napszámmal hernyóztatni — ki úgy a fában, mint a gyümölcsben is tetemes kárt okoz, — hanem május elején, midőn a hernyók már a leveleket pusztítani kezdik, ezen szerrel, melyhez csak tiszta víz szükséges, a gyümölcsfákat jól be kell permetezni. A hernyó ettől néhány nap alatt biztosan elpusztul mind és a fában ezen peretől kezdve többé kárt nem okoz, elvész éhen. Az alma- és szőlőmoly ellen is biztos hatású, utána az alma sem fergesedik meg. Kecskeméten 7 év óta teljes sikerrel használják. Hatásáért felelősséget vállalok. **Ára egy csomagnak** (mely 80 liter vízhez való) útasítással 60 fill. Postán 4 csomagnál kevesebbet nem küldök.

ELISMERŐ IRATOK.

Tekintetes úr!

Kérek Hernyóirtó szeréből 4 adagot, alanti címre, utánvéttel. A múlt évben küldött Hernyóirtószer jónak bizonyult, melyet bárkinek ajánlani bátorokod. Säär (Heves-m.), u. p. Gyöngyös. 1901. apr. 14. Tisztelettel **Kiss István** szabó.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek alásan a Farkas-féle Hernyóirtó szeréből 8 adagot, amely 640 liter vízhez való, olyat, minőt tavaly hozattam, mely mindenféle fának jó sikerrel használt. — Szentés (Csongrádm.) III. tized 558. sz. 1901. április 14. Tisztelettel **Bartus István**.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Miután Hernyóirtó pora sok fáradságos munkától megkímélt, a múlt évben gyümölcsfáimat teljesen megmentette a hernyóktól. És azt valóban uraságod Hernyóirtó porának köszönhetem. Ennél fogva kérek ismét 5 csomag Farkas-féle Hernyóirtót utánvétellel küldeni. Mindezek után maradok tisztelettel Feketehegy, 1901. április 13.

Bódizs Benő gyümölcsfa-kertész.

Tek. Farkas Ignác úrnak Kecskemét!

Kérem legyen szives soraim vételével azonnal küldeni 8 csomag Hernyóirtó port. Igen felkérem, hogy jó legyen; tavaly igen meg voltam elégedve, minek utána nagy sikert aratott. — Hódmezővásárhely, V. Jókai-u. 1. — 1901. április 16.

Kiváló tisztelettel **Mihály Flórián** gazdálkodó.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek abból a Hernyóirtó szerből 8 adagot, mert kitünő hatása van, a hernyót nagyon pusztítja. Szalk-Szent-Márton. **Kenese Lajos** bognár-mester.

Tekintetes Gyógyszerész úr!

Istentől minden jó kívánságomat küldöm s tisztelettel tudatom, hogy a hernyóirtó szerünk, amit a múlt évben hozattunk, elfogyott. Hála Istennek, nagy sikerrel használtuk; sziveskedjék küldeni azonnal 4 csomagot, mert már az egres-bokrok levelesek és ezekenél is kiválóan hasznos. A régi papirosát ide mellékelem, hogy csak ilyet sziveskedjék küldeni. A postán, szokás szerint, utána fizetem. — Pogárdi (Fekém.), Battyányi-utca 388. — 1906. márc. 25.

Maradok tisztelettel

Sebők Imre.